

STL+

- En revolusjon innen lese- og skriveopplæringa



STL+ Håndbok

Å skrive seg til lesing med lyd støtte - Sandviken modellen



MONA WIKLANDER OG
LISELOTTE LØDIN

INFO/EST forlag

STL+ FØRSTEKLASSES START



THOMAS BRAUT OG
AUD MARIT BERGE FEIDJE

INFO/EST forlag

- Historikk
- Prinsipp
- Forskning
- Organisering
- Fremgangsmåte i timene
- Program og apper
- Gode tips
- Progresjon oppover trinnene

Spørsmål???

Skriv inn på todaysmeet.com/nkulSTL

The screenshot shows the Today's Meet website on an iPad. The browser address bar displays 'todaysmeet.com'. The page header includes 'Hello!', 'Log in', and 'Create an account'. The main content area is titled 'nkulSTL' and is divided into two sections: 'Listen' and 'Talk'. The 'Listen' section contains a message from Thomas: 'Ikke vær redd for å skrive inn spørsmål på denne sida, så skal jeg prøve å få tid til å svare...' with a timestamp 'less than a minute ago by Thomas'. The 'Talk' section features a red header, a 'Message:' label, a character count 'Characters remaining: 140', a light blue text input field, and a 'Say' button. A 'Room Tools' button is visible at the bottom left.

STL+

- Skrive seg til lesing med talestøtte

Elevene skriver på enhet som leser opp

- * hver bokstavlyd

- * hvert ord

- * hver setning

"Teknikken er et effektivt
hjelpemiddel,
men det er pedagogikken som gjør
forskjellen!"

Mona Wiklander

Like viktig

- * modellering
- * dialog og samtale om tekster
(språk, struktur og innhold)

Kjapp historikk om STL+

- Bygger videre på Tragetons STL
- Mona Wiklander fikk videreutviklet dette
- Tone Finne og Frank Hansen fra Statped fikk det til Norge

Prinsipp

- Eksperimenterende ut fra egen kunnskap
- Tydelig modellering
- Meningsfulle setninger
- Korrigering sammen med eleven før utskrift
- Utsette bokstavskrivning med blyant i 1. klasse



Bokstaver i uka?

Forskning:

- Hultin og Westmann 2013:
 - Lengre og bedre tekster
 - Motorikken forstyrrer ikke skrivinga
 - Ga selvtillit, ble stolte produsenter og digitalt kompetante
 - Modelltekster, samtalene og lærer "som brenner" viktig for å lykkes optimalt

Forskning:

- Grönlund og Genlott 2013:
 - Lærer seg å lese tidligere, skriver mer og fortære
 - Lettere å formulere det de vil si på data enn via blyant
 - Talesyntesen gjør at "alle" kan være med
 - Viktig at det ikke er teknologien alene som gir resultat, men må ha med pedagogikken

Forskning:

- Lidberg 2014:
 - Talesyntesen støtter opp bokstavkunnskapen (utseende og lyd)
 - Bygger opp ortografisk leksikon, som letter lesing
- Gruner 2016:
 - Talesyntesen øker lesehastigheten og forståelsen for den frigjør minnekapasitet

Fra Norge, da?

- Senter for IKT i undervisningen: (Rambølrapport 2016)
 - Knekker lesekoden raskere, skriver mer og raskere og bedre ordforråd
 - Motivasjon, kreativitet og meningsfullt
 - Tilpassa undervisning
 - Gutter og elever med særskilte behov profiterer mest

Organisering

- Mest effektivt i mindre grupper, flere ganger i uka og med tett læreroppfølgning
- Alle elevene skriver på sitt nivå.
- Bruk mye tid på:
 - skrive fellestekster
 - jobbe med tekster i fellesskap.

Fast framgangsmåte i skriveøktene

- Motivasjonsdel
- Skrivingsdel med læringssamtaler med elevene
- Når eleven er ferdig, lytter elevene gjennom teksten.
- Eleven leser opp teksten sin for lærer (ev. Medelev)
- Lærer bør gjennomgå teksten sammen med eleven før utskrift

Progresjon 1. trinn

- Starte med modellsetninger, f.eks. "Jeg ser",
- Knytte det opp til barnas hverdag og kunnskap
- Etterhvert mer avanserte setninger.
- Skriver alltid med stor førstebokstav og punktum.
- Er innom veldig mange sjangre

Hvilke funksjoner bør et godt STL+ program/app ha?

- God og tydelig talesyntese
- Markør i opplesing
- Brukervennlighet og tilpasningsmuligheter for hver enkelt elev

Programmer / Apper

- På PC:
 - CD-ord
 - LingLyder
 - E-lector

Programmer / Apper

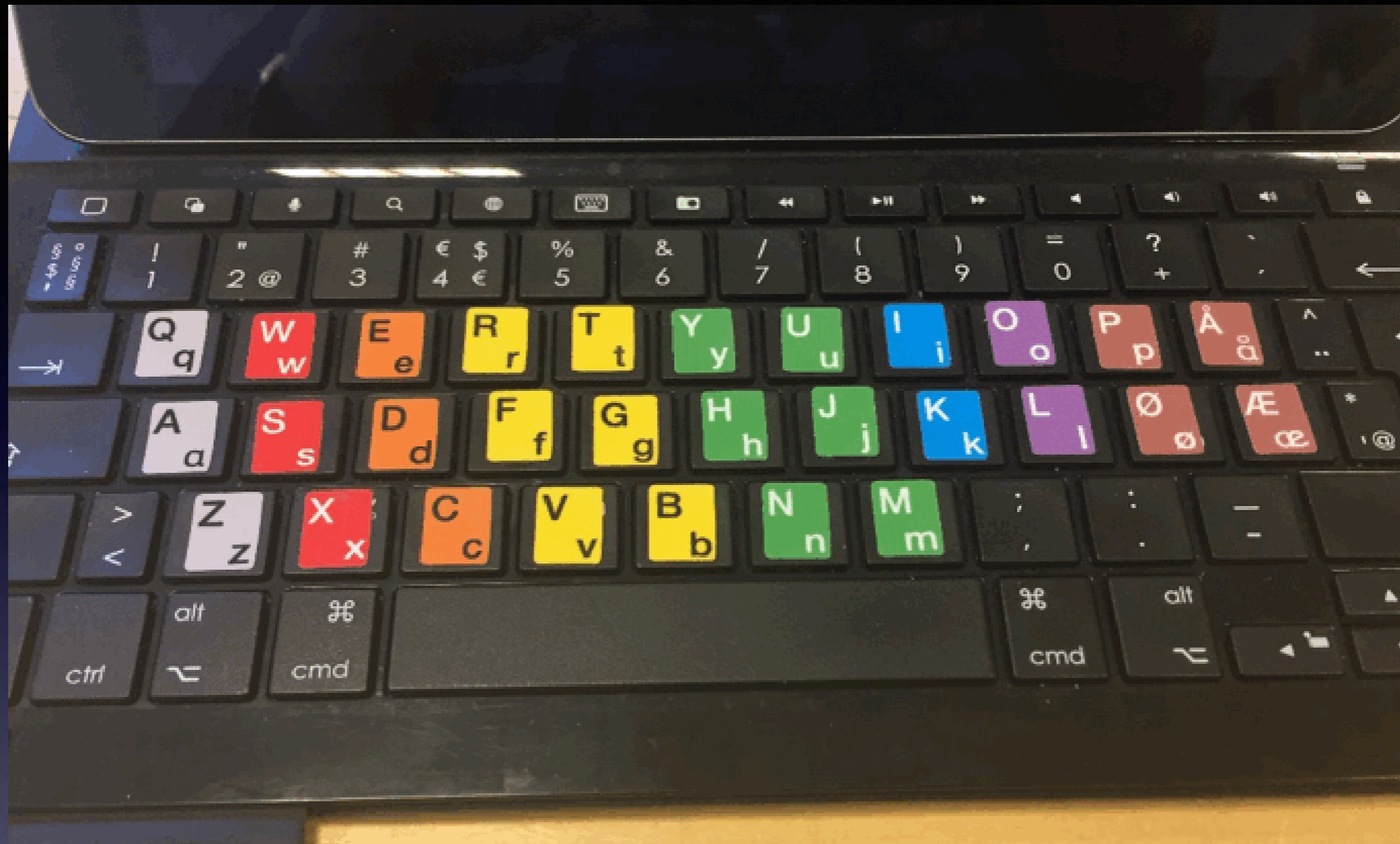
- På iPad
 - IntoWords
 - Skoleskrift, 2 og 3
 - Lær HD
 - Lingit STL+
 - WriteReader

Programmer / Apper

- På Chromebook, Androidbrett og Linux?
 - IntoWords

Gode tips

- Elevene må bli vant og tvunget til å lytte hva de skriver. Ikke bruk rød strek/ autokorrektur.
- Ledelse må med. Må planlegges.
- Må satse, investering/ tidlig innsats
- Trenger ikke bare skrive hver dag.
- Ha skriver lett tilgjengelig
- Gi ut "bok"



Fysisk tastatur?

Bruk tastaturklister som viser store og små bokstaver!

Progresjon oppover

- Forsett rød tråd.
 - Modeller
 - Jobb felles med tekster for videreutvikling
 - La alltid elevene høre gjennom det de har skrevet.

Spørsmål fra
Today'smeet/nkulSTL